

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПРАВА, ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Кафедра державно-правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор
К.В. Громовенко
« 30 » 09 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАВО І ДЕРЖАВА В УМОВАХ СУЧАСНИХ СУСПІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ
(назва навчальної дисципліни)

Галузь 08- Право
(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальності 081- Право
(шифр і назва спеціальності)

Назви освітньо-наукових програм: Право

Інститут права, економіки та міжнародних відносин
(назва інституту, факультету)

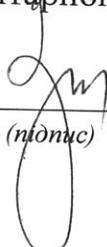
Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти доктор філософії

ОДЕСА
2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни забезпечення оволодіння загально-науковими компетенціями та універсальними навичками дослідника **ПРАВО І ДЕРЖАВА В УМОВАХ СУЧАСНИХ СУСПІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ** для здобувачів наукового ступеня доктора філософії за спеціальностями: **081 - Право**
«___» _____ 2020 року. – 14 с.

Розробник:

Крижановський А.Ф. доктор юридичних наук, професор, зав. кафедри державно-правових дисциплін Міжнародного гуманітарного університету.

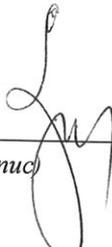

(підпис) / **Крижановський А.Ф.** /
(прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри державно-правових дисциплін

Протокол № 1 від «30» серпня 2020 року

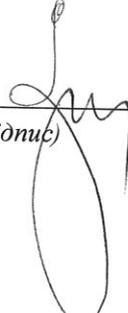
Завідувач кафедри
державно-правових дисциплін
д.ю.н., професор

«30» серпня 2020 р.

(підпис) / **Крижановський А.Ф.** /
(прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми
д.ю.н., професор.

«30» серпня 2020 р.

(підпис) / **Крижановський А.Ф.** /
(прізвище та ініціали)

Схвалено Вченою радою Міжнародного гуманітарного університету

Протокол № 1 від «30» вересня 2020 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-науковий рівень	Характеристика навчальної дисципліни					
		денна форма навчання			заочна форма навчання		
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 08 Право	Обов'язкова					
Модулів – 2	Спеціальність 081 Право	Рік підготовки:					
Змістових модулів – 2		2-й	3-й	2-й	3-й		
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)		Семестр					
Загальна кількість годин – 150		4-й	5-й	6-й	4-й	5-й	6-й
		Лекції					
Тижневих годин - для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи – 2,5; - для заочної форми навчання: аудиторних – 0,5 самостійної роботи – 3,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Доктор філософії	12 год.	12 год.	12 год.	4 год.	4 год.	4 год.
		Практичні, семінарські					
		8 год.	8 год.	8 год.	2 год.	2 год.	2 год.
		Лабораторні					
		-			-		
		Самостійна робота					
		90 год.			132 год.		
Індивідуальні завдання:							
Вид контролю							
	залік	-	екзамен	залік	-	екзамен	

Мета. Навчальна дисципліна «Право і держава в умовах сучасних суспільних викликів» має забезпечити оволодіння особами, які навчаються на освітньо-науковій програмі доктора філософії за спеціальностями: 081 - Право, методологічним інструментарієм та поняттєво-категорійним апаратом сучасної юриспруденції.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Право і держава в умовах сучасних суспільних викликів» є отримання здобувачами теоретичних знань щодо суті права та держави, характеристики впливу на них сучасних суспільних викликів, а також практичні навички щодо реалізації норм права, в тому числі їх застосування.

Мова навчання українська.

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова навчальна дисципліна.

2. Вимоги до результатів навчання та компетенції, які планується сформувати

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної діяльності, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності

- ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК-2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК-5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК-7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності

- ФК-1. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у галузі професійної та/або дослідницької діяльності.
- ФК-2. Здатність до застосовування концептуальних та методологічних знань в науково-дослідній роботі та предметній сфері наукових досліджень.
- ФК-3. Здатність до вирішення наукових проблем та завдань у сфері дослідження.
- ФК-5. Здатність планувати та організувати дослідницьку діяльність.
- ФК-7. Здатність формувати та обґрунтовувати гіпотези на основі теоретико-методологічного аналізу з предметної сфери наукового дослідження.
- ФК-8. Здатність до критичного аналізу досліджень різних науковців з предметної сфери наукового пошуку.
- ФК-9. Здатність розробляти інноваційні підходи в освітньо-науковій діяльності.
- ФК-10. Здатність використовувати прийоми системного аналізу результатів досліджень.
- ФК-11. Здатність застосовувати методи збирання інформації та методи кількісної обробки даних.
- ФК-16. Здатність до дотримання принципів наукової етики та академічної доброчесності.

Результати навчання:

- ПРН-1. Використовувати та розуміти категоріальний апарат з предметної області досліджень.
- ПРН-2. Розуміти науково-практичний зміст та тенденції розвитку сучасних держави і права.
- ПРН-3. Знати принципи та прийоми системного аналізу результатів досліджень.
- ПРН-9. Використовувати понятійно-категоріальний апарат, теоретико-методологічні засади та методичні прийоми для обґрунтування проблем та подальшого розвитку наукових досліджень з предметної сфери фундаментального та/або прикладного спрямування.
- ПРН-10. Організувати, планувати та виконувати наукові дослідження фундаментального та/або прикладного спрямування.
- ПРН-12. Виявляти, аналізувати, протиставляти теоретичні та практичні дослідження різних науковців з предметної сфери наукового дослідження для обґрунтування власних висновків та пропозицій.
- ПРН-13. Здійснювати комплексний аналіз для оцінки сучасного стану предметної сфери наукового дослідження фундаментального та/або прикладного спрямування.
- ПРН-14. Переосмислювати наявне та створювати нове цілісне уявлення, пропонувати та обґрунтовувати гіпотези на основі теоретико-методологічного аналізу з предметної сфери наукового дослідження.
- ПРН-17. Узагальнювати результати власних досліджень, надавати та обґрунтовувати власні пропозиції з предметної сфери дослідження.
- ПРН-18. Демонструвати та обговорювати отримані результати власних наукових досліджень під час виступів на конференціях, захисту власного оригінального дослідження.
- ПРН-23. Знати предметну сферу сучасного право- і державознавства та суміжні сфери.

Очікувані результати навчання (компетентності освітньої складової)

В результаті вивчення дисципліни аспіранти мають:

знати:

особливості предметної сфери буття права і держави у сучасному світі;
особливості сучасних концепцій про право і державу та підходи до їх формування;
фактори, що зумовлюють особливості буття права та держави в умовах сучасних суспільних викликів;

уміти:

формувані ідеї та цілісні концепції щодо особливостей буття права і держави на сучасному етапі розвитку суспільства;

узагальнювати правову практику для концептуалізації предметної сфери право- і державознавства

аналізувати:

теоретичні, нормативні, емпіричні та експериментальні дані;
структуру, логіку і систему вимог до власної дисертаційної роботи;

оцінювати:

результати попередніх наукових досліджень у сфері власного дослідження;
актуальність та практичну значущість результатів власного дослідження;
аргументи на користь власної наукової позиції та проти неї.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Право в умовах сучасних суспільних викликів

Тема 1. Сучасні концепції праворозуміння

Неопозитивізм. Аналітична юриспруденція. Сучасний юснатуралізм.

Критичні правові дослідження. Інтегральне праворозуміння.

Тема 2. Проблема формування загальної теорії права

Теорія права: національний, інтеграційний та міжнародний вимір. Правові дефініції у міжнародному та національному праві.

Системоутворюючі категорії міжнародного і національного права. Специфіка категорій міжнародного і національного права.

Тема 3. Поліцентризм та поліджерельність сучасного права

Суб'єкти правотворення. Демоніполізація правотворчості державної влади. Судова правотворчість Звичаєве право на сучасному етапі розвитку людства.

Трансформація джерел міжнародного і національного права.

Тема 4. Диференціація та фрагментація права у сучасних умовах

Галузева диференціація національного і міжнародного права. Підгалузі права та перспективи їх перетворення на галузі права. Фрагментація національного і міжнародного права. Міждержавні правові системи.

Тема 5. Сила права та ефективність правового регулювання

Сила права та право сили: онтологічна протилежність. Ефективність правового регулювання: проблема критеріїв. Шляхи оптимізації правового регулювання.

Тема 6. Юридична діяльність в сучасних умовах

Правова діяльність, юридична діяльність, юридична практика: співвідношення та критерії розмежування. Нові види юридичної діяльності. Правнича професія. Параюридична діяльність.

Тема 7. Право та сучасні інформаційні технології.

Електронний суд. Концепція електронного суду України. Інформаційні технології у судівництві. Електронний документообіг. Електронний цифровий підпис. Правовий тезаурус. Використання ІПС в практичній діяльності юриста.

Змістовий модуль 2. Держава в умовах сучасних суспільних викликів

Тема 8. Сучасна держава: множинність підходів до визначення

Типологія сучасної держави: формальний та ціннісно-нормативний підходи. Теорія ліберального імперіалізму та постсучасної держави Роберта Купера.

Ціннісно-нормативне розуміння сучасної держави. Ознаки сучасної держави.

Параметри сучасної держави. Демократична, правова, соціальна, екологічна та естетична держава.

Тема 9. Держава в умовах глобалізаційних викликів

Глобалізація та її державно-правові аспекти.

Виклики суверенітету сучасної держави з боку наднаціональних органів та міжнародних організацій. Держава та ТНК. Держава та міжнародні організації.

Тема 10. Держава та наднаціональне урядування

Інтеграційні процеси та держава.

Наднаціональна демократія. Рада Європи.

Наднаціональні утворення. Європейський Союз. Північноамериканська угода про вільну торгівлю. Плани щодо створення Північноамериканського союзу.

Тема 11. Держава та громадянське суспільство

Співвідношення державної влади та влади народу. Публічне адміністрування та державне управління: співвідношення понять. Владоутворюючі ресурси громадянського суспільства. Концепції розвитку громадянського суспільства в сучасних державах.

Інституції громадянського суспільства та їх вплив на реалізацію державної влади. Контрольні функції громадянського суспільства.

Тема 12. Держава та права людини

Принципи реалізації прав людини і громадянина в системі правової політики. Державні інститути і забезпечення прав людини і громадянина. Основні міжнародно-правові інструменти забезпечення прав людини і громадянина.

Конституційна основа правового статусу людини і громадянина. Права, обов'язки та відповідальність людини і громадянина як елементи її правового статусу.

Тема 13. Держава та економіка

Економічні революції в історії людства. Ринкові механізми регулювання економіки та державне регулювання. Ідея держави – «нічного сторожа» на сучасному етапі розвитку людства. Економічна політика сучасної держави: моделі та інструменти.

Тема 14. Держава та екологічні виклики

Екологічна політика сучасної держави. Стратегії екологічної політики сучасної держави. Міжнародні та національні правові інструменти охорони довкілля. Організаційний та правовий механізми реалізації екологічної політики держави.

Тема 15. Держава в умовах транзиту

Транзит як категорія державознавства. Держава перехідного періоду (транзитивна держава). Історичні моделі становлення демократичного ладу. Сучасний демократичний транзит: світові моделі. Етапи транзиту від тоталітаризму до демократії.

Тема 16. Держава в умовах інформаційної революції

Інформаційні революції. Інформаційне суспільство. Національні та міжнародні правові основи інформаційного суспільства. Інформація як базовий капітал. Інтернет як політичний інститут. Інформаційні війни. Електронне урядування. Мережева держава. Доступ до публічної інформації у сучасній державі.

Тема 17. Держава та тероризм

Тероризм як соціальне явище. Проблема юридичного визначення тероризму. Види сучасного тероризму: джихадистський; етно-націоналістичний та сепаратистський; «лівий» та анархістський; «правий»; тероризм одинаків. Кібертероризм. Протидія міжнародному тероризму. Стратегії протидії тероризму.

Тема 18. Держава та національна безпека

Поняття національної безпеки. Загрози національній безпеці. Сектор оборони та безпеки сучасної держави. Стратегії та планування у сферах національної безпеки і оборони. Воєнна, зовнішньополітична, державна, економічна, інформаційна, екологічна безпека, кібербезпека. Демократичний цивільний контроль у сферах національної безпеки та оборони.

Військово-політичні союзи. НАТО. Розширення і трансформація НАТО.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		лек	п	л	інд	с.р.		лек	п	л	інд	с.р.	
4 семестр													
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Право в умовах сучасних суспільних викликів													
Тема 1. Сучасні концепції праворозуміння	6	1	-			5	7						7
Тема 2. Проблема формування загальної теорії права	8	1	2			5	7						7
Тема 3. Поліцентризм та поліджерельність сучасного права	9	2	2			5	13	2	2				9
Тема 4. Диференціація та фрагментація права у сучасних умовах	9	2	2			5	9	2					7
Тема 5. Сила права та ефективність правового регулювання	7	2	-			5	7						7
Тема 6. Юридична діяльність в сучасних умовах	9	2	2			5	7						7
Тема 7. Право та сучасні інформаційні технології	7	2	-			5	7						7
Разом за 4 семестр	55	12	8			35	50	4	2				51
5 семестр													
Модуль 2													
Змістовий модуль 2. Держава в умовах сучасних суспільних викликів													
Тема 8. Сучасна держава: множинність підходів до визначення	11	4	2			5	13	2	2				9
Тема 9. Держава в умовах глобалізаційних викликів	9	2	2			5	9	2					7
Тема 10. Держава та наднаціональне урядування	9	2	2			5	7						7
Тема 11. Держава та громадянське суспільство	9	2	2			5	7						7
Тема 12. Держава та права людини	7	2	-			5	7						7
Разом за 5 семестр	45	12	8			25	50	4	2				37
6 семестр													
Тема 13. Держава та економіка	9	2	2			5	13	2	2				9
Тема 14. Держава та екологічні виклики	9	2	2			5	8	1					7
Тема 15. Держава в умовах транзиту	9	2	2			5	8	1					7
Тема 16. Держава в умовах інформаційної революції	9	2	2			5	7						7
Тема 17. Держава та тероризм	7	2	-			5	7						7
Тема 18. Держава та національна безпека	7	2	-			5	7						7
Разом за 6 семестр	50	12	8			30	50	4	2				44
Всього	150	36	24			90	150	12	6				132

5. Теми семінарських занять

№ № з/п	Назва теми семінару	Кількість годин д / з
4 семестр		
Змістовий модуль 1. Право в умовах сучасних суспільних викликів		
1	Тема 2. Проблема формування загальної теорії права Теорія права: національний, інтеграційний та міжнародний вимір. Правові дефініції у міжнародному та національному праві. Системоутворюючі категорії міжнародного і національного права. Специфіка категорій міжнародного і національного права.	2 / 0
2	Тема 3. Поліцентризм та поліджерельність сучасного права Суб'єкти правотворення. Демоніполізація правотворчості державної влади. Трансформація джерел міжнародного і національного права.	2 / 2
3	Тема 4. Диференціація та фрагментація права у сучасних умовах Галузева диференціація національного і міжнародного права. Підгалузі права та перспективи їх перетворення на галузі права. Фрагментація національного і міжнародного права. Міждержавні правові системи.	2 / 0
4	Тема 6. Юридична діяльність в сучасних умовах Правова діяльність, юридична діяльність, юридична практика: співвідношення та критерії розмежування. Правнича професія. Параюридична діяльність.	2 / 0
5 семестр		
Змістовий модуль 2. Держава в умовах сучасних суспільних викликів		
5	Тема 8. Сучасна держава: множинність підходів до визначення Типологія сучасної держави: формальний та ціннісно-нормативний підходи. Ціннісно-нормативне розуміння сучасної держави. Параметри сучасної держави. Демократична, правова, соціальна, екологічна та естетична держава.	2 / 2
6	Тема 9. Держава в умовах глобалізаційних викликів Глобалізація та її державно-правові аспекти. Виклики суверенітету сучасної держави з боку наднаціональних органів та міжнародних організацій. Держава та ТНК. Держава та міжнародні організації.	2 / 0
7	Тема 10. Держава та наднаціональне урядування Інтеграційні процеси та держава. Наднаціональна демократія. Наднаціональні утворення.	2 / 0
8	Тема 11. Держава та громадянське суспільство Співвідношення державної влади та влади народу. Публічне адміністрування та державне управління: співвідношення понять. Владоутворюючі ресурси громадянського суспільства. Концепції розвитку громадянського суспільства в сучасних державах. Інституції громадянського суспільства та їх вплив на реалізацію державної влади. Контрольні функції громадянського суспільства.	2 / 0
6 семестр		
9	Тема 13. Держава та економіка Економічні революції в історії людства. Ринкові механізми регулювання економіки та державне регулювання.	2 / 2

	Ідея держави – «нічного сторожа» на сучасному етапі розвитку людства. Економічна політика сучасної держави: моделі та інструменти.	
10	Тема 14. Держава та екологічні виклики Екологічна політика сучасної держави. Стратегії екологічної політики сучасної держави. Міжнародні та національні правові інструменти охорони довкілля. Організаційний та правовий механізми реалізації екологічної політики держави.	2 / 0
11	Тема 15. Держава в умовах транзиту Транзит як категорія державознавства. Держава перехідного періоду (транзитивна держава). Історичні моделі становлення демократичного ладу. Сучасний демократичний транзит: світові моделі. Етапи транзиту від тоталітаризму до демократії.	2 / 0
12	Тема 16. Держава в умовах інформаційної революції Інформаційні революції. Інформаційне суспільство. Національні та міжнародні правові основи інформаційного суспільства. Інформація як базовий капітал. Інтернет як політичний інститут. Інформаційні війни. Електронне урядування. Мережева держава. Доступ до публічної інформації у сучасній державі.	2 / 0
	Всього	24 / 6

6. Самостійна робота

Самостійна робота з дисципліни складається з опрацювання навчального матеріалу:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни;
- підготовка до семінарських занять;
- підготовка до підсумкового контролю.

№.№ з/п	Назва теми	Кільк. годин д / з
Змістовий модуль 1. Право в умовах сучасних суспільних викликів		
1	Тема 1. Сучасні концепції праворозуміння Характеристика типів праворозуміння в українській правовій науці.	5 / 7
2	Тема 2. Проблема формування загальної теорії права Класифікація дефініцій права у сучасній правничій науці.	5 / 7
3	Тема 3. Поліцентризм та поліджерельність сучасного права Нові форми права.	5 / 9
4	Тема 4. Диференціація та фрагментація права у сучасних умовах Підгалузь права як елемент сучасних систем права.	5 / 7
5	Тема 5. Сила права та ефективність правового регулювання Правовий та силовий типи правової культури.	5 / 7
6	Тема 6. Юридична діяльність в сучасних умовах Безоплатна правова допомога та правозахист.	5 / 7

7	Тема 7. Право та сучасні інформаційні технології. Алгоритм користування ІПС «Законодавство України».	5 / 7
Змістовий модуль 2. Держава в умовах сучасних суспільних викликів		
8	Тема 8. Сучасна держава: множинність підходів до визначення Теорія ліберального імперіалізму та постсучасної держави Роберта Купера.	5 / 9
9	Тема 9. Держава в умовах глобалізаційних викликів Глокалізація.	5 / 7
10	Тема 10. Держава та наднаціональне урядування Наднаціональна демократія.	5 / 7
11	Тема 11. Держава та громадянське суспільство Інституції громадянського суспільства в Україні.	5 / 7
12	Тема 12. Держава та права людини Основні міжнародно-правові інструменти забезпечення прав дитини.	5 / 7
13	Тема 13. Держава та економіка Економічні революції в історії людства.	5 / 9
14	Тема 14. Держава та екологічні виклики Міжнародні та національні правові інструменти охорони довкілля.	5 / 7
15	Тема 15. Держава в умовах транзиту Транзит як категорія державознавства.	5 / 7
16	Тема 16. Держава в умовах інформаційної революції Інформаційні революції.	5 / 7
17	Тема 17. Держава та тероризм Тероризм як соціальне явище.	5 / 7
18	Тема 18. Держава та національна безпека Стратегії та планування у сферах національної безпеки і оборони.	5 / 7
Всього		90 / 132

7. Індивідуальні завдання

Не передбачено

8. Методи контролю

Форми вимірювання результатів навчання

Результат навчання	Вимірювання кожного результату навчання
Знання: предметної сфери сучасного право- і державознавства та суміжних сфер; особливостей сучасних концепцій про право і державу та підходів до їх формування	Виступи на семінарських заняттях, відповідь на запитання та іспити
Розуміння факторів, що зумовлюють особливості буття права та держави в умовах сучасних суспільних викликів	Виступи на семінарських заняттях, відповідь на запитання та іспити
Уміння формувати ідеї та цілісні концепції щодо особливостей буття права і узагальнювати правову практику для концептуалізації предметної сфери право- і державознавства	Виступи на семінарських заняттях, відповідь на запитання та іспити

<p><i>Аналіз:</i> Теоретичних, нормативних, емпіричних та експериментальних даних; структури, логіки і системи вимог до власної дисертаційної роботи;</p>	<p>Виступи на практичних заняттях, відповідь на запитання,</p>
<p><i>Оцінка:</i> результатів попередніх наукових досліджень у сфері власного дослідження; актуальності та практичну значущість результатів власного дослідження; аргументації на користь власної наукової позиції та проти неї.</p>	<p>Виступи на семінарських заняттях, відповідь на запитання та іспиті</p>

9. Критерії оцінки знань здобувачів наукового ступеню доктора філософії

Оцінювання успішності навчання здобувачів наукового ступеню доктора філософії здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно в національну шкалу («зараховано», «не зараховано»), («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F).

Рівень знань оцінюється:

- «зараховано, «відмінно» А - від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «зараховано», «добре» В - від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «зараховано», «добре» С - від 74 до 81 балів – Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «зараховано», «задовільно» D - від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «зараховано», «задовільно» E - від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «не зараховано», «незадовільно з можливістю повторного складання» FX – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «не зараховано», «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» F – від 0 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

Сума балів за 100-бальною шкалою	Шкала ЕСТ8	Національна шкала	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
				для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	високий	відмінно	зараховано
82-89	B	дуже добре	достатній	добре	
74-81	C	добре			
64-73	D	задовільно			
60-63	E	достатньо	середній	задовільно	не зараховано
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторної	низький	незадовільно	
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту		незадовільно	

10. Рекомендована література

Основна

1. Загальна теорія держави і права: [Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів] / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрНУ України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрНУ України О. В. Петришина. Харків: Право, 2011. 584 с.
2. Крестовська Н. М., Матвеева Л. Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести. К. : Юрінком Інтер, 2015. 584 с.
3. Луць Л. А.. Загальна теорія держави та права: Навчально-методичний посібник (за кредитномодульною системою). К.: Атіка, 2007. 412 с.
4. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави. Навч. посібник. Вид. 9-е, зі змінами. Львів: Край, 2007. 192 с.
5. Скакун О. Ф. Теорія права і держави. 4-те видання : Підручник / О. Ф. Скакун. К.: Алерта, 2017. 528 с

Допоміжна:

6. Дудченко В.В. Концепт позитивізму в юриспруденції: генезис та обґрунтування. Актуальні проблеми держави і права. 2005. Вип. 25. С. 6-14.
7. Козюбра М. І. Праворозуміння: поняття, типи та рівні. Право України. 2010. № 4. С. 10-21.
8. Кравчук І.В., Парапан М.В. Гармонізація національних правових систем з правом ЄС. К.: Слово, 2004. 320 с.
9. Лемак В. Зміна парадигми праворозуміння: досвід держав Центральної Європи. Право України. 2010. № 4. С. 114-119.
10. Луць Л. Європейські міждержавні правові системи та проблеми інтеграції з ними правової системи України (теоретичні аспекти): монографія. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003. 304 с.

Нормативні акти:

11. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15/paran720#n720>
12. Конституція України : Закон від 28 червня 1996 р. № 254л/96-ВР. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4838>

13. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон від 13.04.2012 р. № 4651-VI. *Верховна Рада України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
14. Про інформацію : Закон України. *Верховна Рада України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
15. Про Регламент Верховної Ради України : Закон від 10.02.2010 р. № 1861-VI. *Верховна Рада України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>
16. Про судоустрій та статус суддів : Закон від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. *Верховна Рада України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
17. Цивільний кодекс України : Закон від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Верховна Рада України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
18. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон від 18.03.2004 р. № 1618-IV. *Верховна Рада України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Інформаційні ресурси:

19. Каталог електронних бібліотек України. URL: <http://www.nbu.gov.ua/portal/books.html>
20. Каталог національних бібліотек та інформаційних центрів України. URL: <http://www.nbu.gov.ua/portal/libukr.html>
21. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>
22. Офіційне інтернет-представництво Президента України . URL: <http://www.president.gov.ua/>
23. Офіційний портал ВРУ . URL: <http://portal.rada.gov.ua/>
24. Офіційний портал Міністерства юстиції України . URL: <http://www.minjust.gov.ua/>
25. Урядовий портал. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>

Розробник:

д.ю.н., професор кафедри
державно-правових дисциплін

А.Ф. Крижановський